

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU <small>POLYTECHNICUM ZAGRABIENSE</small>	KATEDRA ZA ZAJEDNIČKE PREDMETE	Matematika na državnoj maturi – osnovna razina	rješenja zadataka iz lipnja 2016.
---	---	---	--

- 1. D.** Prirodni brojevi su svi cijeli brojevi strogo veći od nule.
 -6 je strogo negativan cijeli broj, pa nije prirodan broj.
 $\frac{14}{5}$ je racionalan broj koji nije cijeli broj. Podijelimo li 14 s 5 , dobit ćemo 2.8 , a taj broj nije prirodan broj. (Svaki cijeli broj iza decimalne točke ima sve znamenke jednake nuli.)
 29.2 je decimalan broj koji također nije prirodan broj.
 175 je prirodan broj.
- 2. B.** Broj -1.6 je strogo manji od -0.5 , dok su brojevi 1.2 i 2.35 strogo veći od 1 , pa ne pripadaju skupu svih realnih brojeva za koje vrijedi nejednakost $-0.5 < x < 1$. Broj -0.45 je strogo veći od -0.5 i strogo manji od 1 , pa on pripada spomenutom skupu.
- 3. A.** Interval $[2, 4]$ označava skup svih realnih brojeva koji su istodobno jednakili veći od 2 , te jednakili manji od 4 . Broj 2 je istodobno jednak 2 i manji od 4 , dok je broj 4 istodobno veći od 2 i jednak 4 . Stoga ti brojevi pripadaju navedenom intervalu.
Interval $\langle 2, 4 \rangle$ označava skup svih realnih brojeva koji su istodobno strogo veći od 2 , te jednakili manji od 4 . Broj 2 nije ni strogo veći od 2 , ni jednak ili manji od 4 , pa ne pripada ovom intervalu. Broj 4 je istodobno strogo veći od 2 i jednak 4 , pa taj broj pripada ovom intervalu.
Interval $[2, 4)$ označava skup svih realnih brojeva koji su istodobno jednakili ili veći od 2 , te strogo manji od 4 . Broj 2 je istodobno jednak 2 i strogo manji od 4 , pa taj broj pripada ovom intervalu. Broj 4 je strogo veći od 2 , ali nije strogo manji od 4 , pa taj broj ne pripada ovom intervalu.
Interval $\langle 2, 4 \rangle$ označava skup svih realnih brojeva koji su istodobno strogo veći od 2 i strogo manji od 4 . Broj 2 nije strogo veći od 2 i strogo manji je od 4 , pa taj broj ne pripada ovom intervalu. Broj 4 je strogo veći od 2 , ali nije strogo manji od 4 , pa taj broj ne pripada ovom intervalu.
- 4. D.** Imamo redom:

$$\frac{4}{7} \cdot 18.3 = \frac{4 \cdot 18.3}{7} = \frac{73.2}{7} = 10.4571428571 \approx 10.46.$$

(Treća decimala jednaka je 7 , pa drugu decimalu – koja je jednaka 5 – prigodom zaokruživanja moramo povećati za 1 .)

- 5. B.** Neka je c tražena cijena. Iznos sniženja je $\frac{20}{100} \cdot c$, pa je cijena nakon sniženja jednaka:

$$c - \frac{20}{100} \cdot c = c \cdot \left(1 - \frac{20}{100}\right) = c \cdot \left(\frac{100 - 20}{100}\right) = \frac{80}{100} \cdot c = \frac{80 : 20}{100 : 20} \cdot c = \frac{4}{5} \cdot c.$$

Prema uvjetu zadatka, ta cijena treba biti jednaka 90 kn. Stoga dobivamo jednadžbu

$$\frac{4}{5} \cdot c = 90.$$

Tu jednadžbu riješimo na standardan način:

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU <small>POLYTECHNICUM ZAGREBIENSE</small>	KATEDRA ZA ZAJEDNIČKE PREDMETE	Matematika na državnoj maturi – osnovna razina	rješenja zadataka iz lipnja 2016.
---	---	---	--

$$\frac{4}{5} \cdot c = 90 \quad / : \frac{4}{5}$$

$$c = 90 : \frac{4}{5} = 90 \cdot \frac{5}{4} = \frac{90 \cdot 5}{4} = \frac{450}{4} = \frac{450 : 2}{4 : 2} = \frac{225}{2} = 112.50 \text{ kn.}$$

- 6. C.** Izrazimo brzinu biciklista u km/h. Prisjetimo se da je 1 km jednak 1000 metara. Stoga u jednoj minuti biciklist prijeđe $\frac{200}{1000} = \frac{200 : 200}{1000 : 200} = \frac{1}{5}$ km. 1 sat ima 60 minuta, pa u jednom satu biciklist prijeđe 60 puta dulji put nego u jednoj minuti, tj. put od $60 \cdot \frac{1}{5} = \frac{60 \cdot 1}{5} = \frac{60}{5} = 12$ km/h. Dakle, u jednom satu automobil prijeđe 60 km, a biciklist 12 km. Stoga je automobil ukupno $\frac{60}{12} = 5$ puta brži od biciklista.

- 7. C.** Imamo redom:

$$\begin{aligned} \left| \frac{3}{4} - 2 \right| - \left| \frac{11}{5} : 11 - 5^0 \right| &= \left| \frac{3-2 \cdot 4}{4} \right| - \left| \frac{11}{5} \cdot \frac{1}{11} - 1 \right| = \left| \frac{3-8}{4} \right| - \left| \frac{1}{5} - 1 \right| = \left| -\frac{5}{4} \right| - \left| \frac{1}{5} - 1 \right| = \frac{5}{4} - \frac{1}{5} - 1 = \frac{5}{4} - \frac{1}{5} - \frac{1}{1} = \\ &= \frac{5 \cdot 5 - 1 \cdot 4 - 1 \cdot 20}{20} = \frac{25 - 4 - 20}{20} = \frac{1}{20}. \end{aligned}$$

(Prisjetimo se: apsolutna vrijednost strogog negativnoga realnoga broja je tom broju suprotan realan broj, tj. broj koji se dobije „brisanjem“ znaka minus. Svaki realan broj različit od nule potenciran na eksponent 0 daje 1.)

- 8. B.** Pomnožimo zadatu jednakost s 4. Dobivamo:

$$\begin{aligned} \frac{n+1}{4} &= \frac{p-1}{2} \quad / \cdot 4 \\ n+1 &= 2 \cdot (p-1), \\ n+1 &= 2 \cdot p - 2, \\ n &= 2 \cdot p - 2 - 1, \\ n &= 2 \cdot p - 3. \end{aligned}$$

- 9. A.** Koristeći pravila za računanje s potencijama dobivamo:

$$(3 \cdot a^2 \cdot b)^4 : (27 \cdot a^3 \cdot b^2) = \frac{3^4 \cdot (a^2)^4 \cdot b^4}{27 \cdot a^3 \cdot b^2} = \frac{81 \cdot a^{24} \cdot b^4}{27 \cdot a^3 \cdot b^2} = \frac{81 \cdot a^8 \cdot b^4}{27 \cdot a^3 \cdot b^2} = \frac{81}{27} \cdot a^{8-3} \cdot b^{4-2} = 3 \cdot a^5 \cdot b^2.$$

- 10. D.** Koristeći formule za razliku kvadrata i kvadrat binoma dobivamo:

$$\begin{aligned} (3 \cdot a - 2) \cdot (3 \cdot a + 2) - (a + 3)^2 &= (3 \cdot a)^2 - 2^2 - (a^2 + 2 \cdot a \cdot 3 + 3^2) = 3^2 \cdot a^2 - 4 - (a^2 + 6 \cdot a + 9) = \\ &= 9 \cdot a^2 - 4 - a^2 - 6 \cdot a - 9 = 8 \cdot a^2 - 6 \cdot a - 13. \end{aligned}$$

- 11. C.** Pobočka pravilne uspravne četverostrane piramide je jednakokračan trokut čija je osnovica osnovni brid piramide, a krakovi bočni bridovi piramide. Taj trokut prikazan je na slici C. (Na slici D prikazan je pravokutan trokut kojemu katete nisu jednakokračne, pa taj trokut nije jednakokračan.)

- 12. A.** U ovome je slučaju tjeme parabole „najniža“ točka te parbole. Iz slike vidimo da je prva koordinata te točke jednaka 2, a druga -2 (da iz ishodišta O dođemo do te točke, trebamo ići 2 jedinice duljine udesno i 2 jedinice duljine prema dolje). Stoga je tražena točka $T = (2, -2)$.
- 13. D.** Neka je n traženi broj. Primijetimo da n nužno mora biti prirodan broj (nije moguće prodati pola komada proizvoda itd.) Prodajom n komada proizvoda dobijemo iznos od $14.30 \cdot n$ kn. Ukupni 20-dnevni troškovi održavanja pogona iznose $20 \cdot 325 = 6500$ kn. Stoga je ukupan iznos koji preostane nakon odbitka troškova jednak $14.30 \cdot n - 6500$ kn. Prema zahtjevu zadatka, taj iznos mora biti jednak barem 5500 kn, pa dobivamo nejednadžbu:

$$14.30 \cdot n - 6500 \geq 5500.$$

Tu nejednadžbu riješimo na standardan način:

$$\begin{aligned} 14.30 \cdot n - 6500 &\geq 5500, \\ 14.30 \cdot n &\geq 5500 + 6500, \\ 14.30 \cdot n &\geq 12000 \quad / : 14.30 \\ n &\geq 839.16083916. \end{aligned}$$

Najmanji prirodan broj za kojega vrijedi posljednja nejednakost je $n = 840$. Dakle, treba proizvesti najmanje 840 komada proizvoda.

- 14. C.** Ekran televizora možemo predložiti kao pravokutnik. Neka su a i b redom širina i visina toga pravokutnika. Iz podatka da se širina i visina ekrana odnose kao 16:9 slijedi da postoji $k > 0$ takav da vrijede jednakosti $a = 16 \cdot k$, $b = 9 \cdot k$. Duljinu dijagonale ekrana računamo prema formuli za duljinu dijagonale pravokutnika, tj. prema formuli $d = \sqrt{a^2 + b^2}$. U tu jednakost uvrstimo $a = 16 \cdot k$, $b = 9 \cdot k$ i $d = 106$, pa dobijemo:

$$\begin{aligned} 106 &= \sqrt{(16 \cdot k)^2 + (9 \cdot k)^2}, \\ 106 &= \sqrt{16^2 \cdot k^2 + 9^2 \cdot k^2}, \\ 106 &= \sqrt{256 \cdot k^2 + 81 \cdot k^2}, \\ 106 &= \sqrt{k^2 \cdot (256 + 81)}, \\ 106 &= \sqrt{337 \cdot k^2}, \\ 106 &= \sqrt{337} \cdot \sqrt{k^2}, \\ 106 &= \sqrt{337} \cdot k, \quad (\text{jer za svaki } k > 0 \text{ vrijedi jednakost } \sqrt{k^2} = k) \\ k &= \frac{106}{\sqrt{337}}. \end{aligned}$$

Tako dobijemo da je visina ekrana jednaka

$$b = 9 \cdot k = 9 \cdot \frac{106}{\sqrt{337}} = \frac{9 \cdot 106}{\sqrt{337}} = \frac{954}{\sqrt{337}} = 51.9676914 \approx 52 \text{ cm.}$$

- 15. C.** Iz podatka da je $ABCD$ paralelogram slijedi da je $|\overline{BC}| = |\overline{AD}| = 7.8 \text{ cm}$, te $\angle BCT = 180^\circ - \angle ADC = 180^\circ - 135^\circ = 45^\circ$ (jer je zbroj unutrašnjih kutova uz istu stranicu paralelograma jednak 180°). Iz pravokutnoga trokuta BTC primjenom trigonometrijskih funkcija sinus i kosinus izračunamo duljine kateta \overline{BT} i \overline{TC} :

$$\sin(\angle BCT) = \frac{|\overline{BT}|}{|\overline{BC}|} \Rightarrow \sin 45^\circ = \frac{|\overline{BT}|}{7.8} \Rightarrow |\overline{BT}| = 7.8 \cdot \sin 45^\circ = 7.8 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{7.8}{2} \cdot \sqrt{2} = 3.9 \cdot \sqrt{2} \text{ cm},$$

$$\cos(\angle BCT) = \frac{|\overline{TC}|}{|\overline{BC}|} \Rightarrow \cos 45^\circ = \frac{|\overline{TC}|}{7.8} \Rightarrow |\overline{TC}| = 7.8 \cdot \cos 45^\circ = 7.8 \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = 3.9 \cdot \sqrt{2} \text{ cm}.$$

Dakle, duljina osnovice paralelograma jednaka je

$$|\overline{AB}| = |\overline{CD}| = |\overline{CT}| + |\overline{TD}| = |\overline{TC}| + |\overline{DT}| = 3.9 \cdot \sqrt{2} + 6.1 \text{ cm},$$

dok je duljina visine povučene na tu osnovicu $|\overline{BT}| = 3.9 \cdot \sqrt{2} \text{ cm}$. Stoga je tražena površina paralelograma jednaka:

$$P = |\overline{AB}| \cdot |\overline{BT}| = (3.9 \cdot \sqrt{2} + 6.1) \cdot 3.9 \cdot \sqrt{2} = (3.9 \cdot 3.9) \cdot (\sqrt{2} \cdot \sqrt{2}) + 6.1 \cdot 3.9 \cdot \sqrt{2} = \\ = 15.21 \cdot 2 + 23.79 \cdot \sqrt{2} = 30.42 + 23.79 \cdot \sqrt{2} = 64.0641406 \approx 64.06 \text{ cm}^2.$$

- 16. A.** Odredimo implicitne jednadžbe nacrtanih pravaca. Uočimo da oba pravca prolaze točkom $(3, 0)$. Prvac koji prolazi II., I. i IV. kvadratnom nacrtanoga pravokutnoga koordinatnoga sustava u ravnini prolazi i točkom $(0, 4)$. Stoga njegova jednadžba zapisana u segmentnom obliku glasi:

$$\frac{x}{3} + \frac{y}{4} = 1.$$

Pomnožimo tu jednakost sa 12, pa dobijemo:

$$4 \cdot x + 3 \cdot y = 12.$$

Analogno, prvac koji prolazi III., IV. i I. kvadratnom nacrtanoga pravokutnoga koordinatnoga sustava u ravnini prolazi i točkom $(0, -2)$. Stoga njegova jednadžba zapisana u segmentnom obliku glasi:

$$\frac{x}{3} + \frac{y}{-2} = 1.$$

Pomnožimo tu jednakost sa 6, pa dobijemo:

$$2 \cdot x - 3 \cdot y = 6.$$

Dakle, traženi sustav glasi:

$$\begin{cases} 2 \cdot x - 3 \cdot y = 6, \\ 4 \cdot x + 3 \cdot y = 12. \end{cases}$$

 TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU <small>POLYTECHNICUM ZAGREBIENSE</small>	KATEDRA ZA ZAJEDNIČKE PREDMETE	Matematika na državnoj maturi – osnovna razina	rješenja zadataka iz lipnja 2016.
---	---	---	--

17. ≈ 18.85308 . Imamo redom:

$$\frac{139 \cdot \sqrt{225}}{4 \cdot 8^3} = \frac{139 \cdot 15}{110.592} = 18.85308159722222 \approx 18.85308 .$$

18. 26.88 . Odmah dobivamo:

$$\frac{32}{100} \cdot 84 = \frac{32 \cdot 84}{100} = \frac{2688}{100} = 26.88 .$$

19. $\frac{1}{b^2}$. Imamo redom:

$$\frac{b+1}{b^2} - \frac{1}{b} = \frac{b+1-1 \cdot b}{b^2} = \frac{b+1-b}{b^2} = \frac{1}{b^2}$$

20. 7. Imamo redom:

$$\begin{aligned} 0.3 \cdot (x-2) &= 5 - \frac{x}{2} \quad / \cdot 10 \\ 3 \cdot (x-2) &= 50 - 5 \cdot x, \\ 3 \cdot x - 6 &= 50 - 5 \cdot x, \\ 3 \cdot x + 5 \cdot x &= 50 + 6, \\ 8 \cdot x &= 56. \end{aligned}$$

Dijeljenjem posljednje jednadžbe s 8 dobivamo $x = 7$.

21. 94. Neka je n traženi broj poena. Prosjek poena u svih šest utakmica jednak je aritmetičkoj sredini brojeva 92, 74, 68, 82, 70 i n . Ta sredina iznosi $s = \frac{92 + 74 + 68 + 82 + 70 + n}{6}$.

Prema uvjetu zadatka, mora vrijediti jednakost $s = 80$, pa dobivamo jednadžbu:

$$\frac{92 + 74 + 68 + 82 + 70 + n}{6} = 80.$$

Nju riješimo standardnim načinom:

$$\begin{aligned} \frac{92 + 74 + 68 + 82 + 70 + n}{6} &= 80 \quad / \cdot 6 \\ 92 + 74 + 68 + 82 + 70 + n &= 80 \cdot 6, \\ 386 + n &= 480, \\ n &= 480 - 386 = 94. \end{aligned}$$

22. 1.) 2.4, 200. Obrok za jednu osobu sadrži $\frac{4.2}{7} = 0.6$ dL mlijeka i $\frac{350}{7} = 50$ g krušnih namirnica. Stoga obrok za četiri osobe sadrži $0.6 \cdot 4 = 2.4$ dL mlijeka i $50 \cdot 4 = 200$ g krušnih namirnica.

2.) 4.75. Neka su b i j redom cijena 1 kg banana, odnosno cijena 1 kg jabuka. Cijena tri kilograma banana iznosi $3 \cdot b$ kn, a cijena četiri kilograma jabuka $4 \cdot j$ kn. Stoga je ukupna cijena te količine voća $3 \cdot b + 4 \cdot j$ kn. Prema podacima u zadatku, ta cijena iznosi 44.50 kn, pa dobivamo jednadžbu:

$$3 \cdot b + 4 \cdot j = 44.50.$$

Analogno, cijena dva kilograma banana iznosi $2 \cdot b$ kn, a cijena pet kilograma jabuka $5 \cdot j$ kn. Stoga je ukupna cijena te količine voća $2 \cdot b + 5 \cdot j$ kn. Prema podacima u zadatku, ta cijena iznosi 40.75 kn, pa dobivamo jednadžbu:

$$2 \cdot b + 5 \cdot j = 40.75.$$

Tako smo dobili sustav dviju linearnih jednadžbi s dvije nepoznanice:

$$\begin{cases} 3 \cdot b + 4 \cdot j = 44.50, \\ 2 \cdot b + 5 \cdot j = 40.75. \end{cases}$$

Metodom suprotnih koeficijenata iz togu sustava odredimo nepoznanicu j :

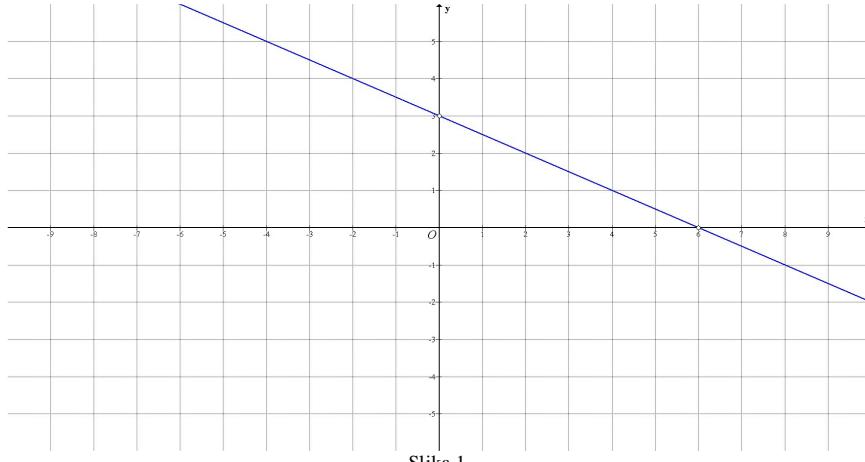
$$\begin{aligned} &\begin{cases} 3 \cdot b + 4 \cdot j = 44.50, & / \cdot 2 \\ 2 \cdot b + 5 \cdot j = 40.75 & / \cdot (-3) \end{cases} \\ &\begin{cases} 6 \cdot b + 8 \cdot j = 89, & / \cdot 2 \\ (-6) \cdot b - 15 \cdot j = -122.25 & / \cdot (-3) \end{cases} \\ &(-7) \cdot j = -33.25. \end{aligned}$$

Odatle dijeljenjem s (-7) dobijemo $j = 4.75$ kn.

23. 1.) Vidjeti Sliku 1. Zadana funkcija je polinom 1. stupnja, odnosno linearna funkcija. Njezino prirodno područje definicije (domena) je skup realnih brojeva \mathbb{R} . Njezin graf je pravac čija jednadžba u eksplisitnom obliku glasi $y = -\frac{1}{2} \cdot x + 3$. Zapišimo tu jednadžbu u segmentnom obliku:

$$\begin{aligned} y &= -\frac{1}{2} \cdot x + 3 \quad / \cdot 2 \\ 2 \cdot y &= -x + 6, \\ x + 2 \cdot y &= 6, \quad / : 6 \\ \frac{x}{6} + \frac{2 \cdot y}{6} &= 1, \\ \frac{x}{6} + \frac{y}{3} &= 1. \end{aligned}$$

Iz ovoga zapisa očitamo da traženi pravac prolazi točkama $(6, 0)$ i $(0, 3)$. Ucrtamo te točke u zadani pravokutni sustav u ravnini, pa ih spojimo pravcem. Dobivamo Sliku 1.

Slika 1.

2.) 6. Nultočka zadane funkcije je prva koordinata sjecišta grafra te funkcije s osi apscisa (osi x). U podzadatku 1.) smo vidjeli da taj graf siječe os apscisa u točki $(6, 0)$. Dakle, tražena nultočka je $x = 6$.

24. 1.) $x_1 = 3$, $x_2 = -2$. Imamo redom:

$$\frac{x}{3} \cdot \frac{x-1}{2} = 1,$$

$$\frac{x \cdot (x-1)}{3 \cdot 2} = 1,$$

$$\frac{x^2 - x}{6} = 1, \quad / \cdot 6$$

$$x^2 - x = 6,$$

$$x^2 - x - 6 = 0,$$

$$x_{1,2} = \frac{1 \pm \sqrt{(-1)^2 - 4 \cdot 1 \cdot (-6)}}{2 \cdot 1} = \frac{1 \pm \sqrt{1 - (-24)}}{2} = \frac{1 \pm \sqrt{1+24}}{2} = \frac{1 \pm \sqrt{25}}{2} = \frac{1 \pm 5}{2},$$

$$x_1 = \frac{1+5}{2} = \frac{6}{2} = 3, \quad x_2 = \frac{1-5}{2} = \frac{-4}{2} = -2.$$

2.) $x < -14$ ili $x \in \langle -\infty, -14 \rangle$. Imamo redom:

$$7 - 5 \cdot x > 35 - 3 \cdot x,$$

$$-5 \cdot x + 3 \cdot x > 35 - 7,$$

$$-2 \cdot x > 28, \quad / : (2)$$

$$x < -14.$$

Dakle, skup svih rješenja zadane nejednadžbe je otvoreni interval $\langle -\infty, -14 \rangle$.

25. 1.) 100. Odmah dobivamo:

$$f(6) = 10^{\frac{6}{3}} = 10^2 = 100.$$

2.) 3. Zadanu jednadžbu ćemo zapisati tako da baze svih potencija budu 10. Pritom ćemo primijeniti jednakosti $100 = 10^2$ i $0.1 = \frac{1}{10} = 10^{-1}$. Dobivamo:

$$\begin{aligned} 100^{x-5} &= 0.1^4, \\ (10^2)^{x-5} &= (10^{-1})^4, \\ 10^{2(x-5)} &= 10^{(-1)4}, \\ 2 \cdot (x-5) &= (-1) \cdot 4, \\ 2 \cdot x - 10 &= -4, \\ 2 \cdot x &= -4 + 10, \\ 2 \cdot x &= 6. \end{aligned}$$

Odatle dijeljenjem s 2 dobijemo $x = 3$, i to je jedino rješenje zadane jednadžbe.

26. 1.) 15. Neka je x traženo vrijeme. Iz zadanih podataka možemo postaviti sljedeću shemu:

Veličine *cisterne* i *sati* su obrnuto razmjerne: što više cisterni koristimo, to ćemo manje vremena trebati za prijevoz (iste količine goriva). Iz zadane sheme slijedi razmjer:

$$x : 24 = 5 : 8.$$

Taj razmjer riješimo na standardan način:

$$\begin{aligned} 8 \cdot x &= 24 \cdot 5, \\ 8 \cdot x &= 120. \end{aligned}$$

Odatle dijeljenjem s 8 dobijemo $x = 15$.

2.) 20.5. Ako jedna litra goriva ima masu 0.85 kg, onda $18\ 000$ litara goriva ima masu $18\ 000 \cdot 0.85 = 15\ 300$ kg. Budući da je jedna tona jednaka 1 000 kg, slijedi da $18\ 000$ litara goriva ima masu $\frac{15\ 300}{1\ 000} = 15.3$ t, a prazna cisterna masu $\frac{5\ 200}{1\ 000} = 5.2$ t. Dakle, tražena masa iznosi $15.3 + 5.2 = 20.5$ t.

27. 1.) 26°. Iz zadanih podataka slijedi da je trokut BCD jednakokračan, pri čemu je stranica BD osnovica toga trokuta. To znači da su kutovi $\angle CDB$ i $\angle DBC$ sukladni, odnosno da su njihove mjere jednakе. Označimo li $\delta = \angle CDB$, onda iz činjenice da zbroj kutova u trokutu mora biti jednak 180° slijedi:

$$\begin{aligned} \delta + \delta + 48^\circ &= 180^\circ, \\ 2 \cdot \delta &= 180^\circ - 48^\circ, \\ 2 \cdot \delta &= 132^\circ. \end{aligned}$$

Odatle dijeljenjem s 2 slijedi $\delta = 66^\circ$. S druge strane, $\delta = \angle CDB$ je vanjski kut trokuta ADC . Znamo da je mjera svakoga vanjskoga kuta trokuta jednaka zbroju mjeru dvaju

unutrašnjih kutova koji mu nisu susjedni. U ovom slučaju te mjere iznose 40° i α . Tako dobivamo jednadžbu:

$$\alpha + 40^\circ = 66^\circ.$$

Iz te jednadžbe odmah slijedi $\alpha = 66^\circ - 40^\circ = 26^\circ$.

2.) $\sqrt{164}$ jedinica duljine. Odmah dobivamo:

$$d = \sqrt{[3 - (-5)]^2 + [(-2) - 8]^2} = \sqrt{(3+5)^2 + (-2-8)^2} = \sqrt{8^2 + (-10)^2} = \sqrt{64+100} = \sqrt{164} \text{ jed.}$$

28. 1.) Svibanj i rujan. Tražimo mjesece u kojima krivulja koja opisuje kretanje srednje temperature siječe pravac $y = 15$. Iz slike vidimo da su ti mjeseci svibanj i rujan.

2.) 5. Primijetimo najprije da razmak između dvije usporedne crte (neovisno jesu li pune ili točkaste) na osi na koju su smještene temperature odgovara 1°C , dok razmak između dvije usporedne crte na osi na koju su smještene količine padalina odgovara 10 mm. Tražimo sve mjesece u kojima se krivulja koja opisuje kretanje srednje temperature nalazi ispod pravca $y = 15$ i u kojima stupac koji predstavlja količinu padalina ima visinu veću od 50. Svi takvi mjeseci su:

- siječanj (srednja temperatura -1°C , količina padalina 95 mm),
- veljača (srednja temperatura 2°C , količina padalina 60 mm),
- travanj (srednja temperatura 11°C , količina padalina 65 mm),
- studeni (srednja temperatura 9°C , količina padalina 140 mm),
- prosinac (srednja temperatura 1°C , količina padalina 75 mm).

3.) 3 864. U kolovozu je palo ukupno 140 mm kiše. Budući da vrijede jednakosti $1 \text{ dm} = 10 \text{ cm} = 100 \text{ mm}$, zaključujemo da je u kolovozu palo ukupno $\frac{140}{100} = 1.4 \text{ dm}$ kiše. Traženi obujam jednak je obujmu valjka čija osnovka ima površinu 27.6 m^2 i kojemu je duljina visine 1.4 dm. Budući da vrijedi jednakost $1 \text{ m} = 10 \text{ dm}$, zaključujemo da je $1 \text{ m}^2 = 10^2 \text{ dm}^2$, pa je traženi obujam jednak

$$V = B \cdot h = 27.6 \cdot 10^2 \cdot 1.4 = 27.6 \cdot 100 \cdot 1.4 = 3\,864 \text{ dm}^3 = 3\,864 \text{ L.}$$

*pripremio:
mr.sc. Bojan Kovačić, viši predavač*